

ممنوعیت تحصیل دختران، عامل تهدید کننده ی صحت عامه

Girls' Education Ban as a Threatening Factor to Public Health

خواجه میر اسلام سعید¹، محمد نعیم دولتی²، احمد نیازی³ ✉

¹ برنامه اپیدمیولوژی ساحوی افغانستان (AFETP)، شبکه صحت عامه حوزه شرق مدیترانه (EMPHNET)، انستیتوت ملی صحت عامه افغانستان، کابل، افغانستان.
² شفاخانه حوزوی ولایت هرات، هرات، افغانستان.
³ مرکز مطالعات اپیدمیولوژیک افغانستان، هرات، افغانستان.

مطابق تعریف سازمان صحتی جهان صحت عبارت از حالت بهبودی کامل رفاه جسمی، روانی و اجتماعی بوده و صرف عدم موجودیت مریضی، صحت نیست. روی این دلیل فکتور های اجتماعی چون تعلیم و آگاهی، اقتصاد، فرهنگ، خدمات اجتماعی و غیره روی صحت ما انسانها تاثیرات مثبت دارد. سروی های متنوع نشان داده که تحصیلات بلند مادران باعث کاهش مرگ و میر آنها از سبب حمل و ولادت گردیده است، و هر قدر میزان تحصیلات بلند تر باشد، تاثیرات مثبت آن براننده تر میشود. در ضمن مادران تحصیل یافته متوجه صحت نوزادان و اطفال خویش بوده و نسل صحت مند را تقدیم جامعه مینمایند که خود باعث ترقی و پیشرفت کشور در سطح ملی میشود. از تاریخ 24 اسد سال 1400 به این طرف دروازه های مکاتب دوره ثانوی به روی دختران در افغانستان به اساس هدایت مقامات امارت اسلامی افغانستان بسته شده است. بدون شک، در پهلوی سایر پیامد های منفی، این تعطیل مکاتب دخترانه موجب آسیب های روانی و ناهنجاری های روحی آنان خواهد شد، این امر طیف وسیعی از چالش های موجود در صحت عامه جامعه از جمله وخامت سلامت جسمی، روانی و اجتماعی و کاهش سطح سواد طبی را در بر خواهد گرفت (1).

نظر به اظهارات رهبران امارت اسلامی افغانستان، مکاتب دخترانه به زودی بعد از نهایی سازی کارشیوه قابل قبول باز خواهند شد، آنها می گویند: «هرگاه یونیفورم مکاتب بر اساس مولفه های شریعت اسلامی، آداب و رسوم و فرهنگ مردم افغانستان طراحی شود، آنگاه بر اساس حکم رهبری امارت اسلامی، مدارس دخترانه بازگشایی خواهد شد.» (2). با همه ی این حرفها، این مساله نزدیک دو سال طول کشیده است و تا اکنون دروازه مکاتب به روی دختران دوره ثانوی و لیسه در سراسر کشور بسته است (3). باید یادآوری کرد که بعضی مسایل فرهنگی جامعه ی سنتی و مردسالار افغانستان و تاثیر این افکار بر خانواده ها، نیز منحنی یک فکتور هم مانعی

در برابر تحصیل دختران گردیده است (4). باید متذکر شویم که ادامه ممنوعیت دختران از تحصیل، منجر به افزایش حس ناامیدی و ترس از آینده گردیده و مشکلات روانی بی را به بار می آورد، مشابه مشکلاتی که در دوران قرنطینه ناشی از COVID-19 بر جامعه و به ویژه بر زنان تاثیر گذاشته بود (5).

سطح پایین سواد طبی در میان دختران و زنان می تواند تحت تأثیر تعطیلی مکاتب دخترانه قرار گیرد. در کشوری مانند افغانستان که از هر پنج زن فقط یک زن از سطح سواد صحی کافی برخوردار است، ممنوعیت مدارس دخترانه می تواند این موضوع را تشدید کند و آن را به سطح پایین تری از سواد مرتبط با سلامت در میان دختران و زنان کشور سوق دهد (6). خانم های بی سواد متوجه صحت خود و اطفال خویش بوده نتوانسته و مخصوصاً در توسعه معافیت دهی اطفال و ریشه کنی مرض مهلک فلج اطفال نقش برآورده بی نخواهد داشت. صحت عامه و سلامت عموم مردم بدون موجودیت دوکتوران، پرستاران، قابله ها و معلمین تعلیم یافته نا ممکن است. آوردن کادرهای صحی بخش انانث از کشور های همسایه راه حل دایمی نیست. صحت عامه از سطح خانواده منشا میگیرد که آنهم در اطراف یک زن تحصیل یافته بصورت مثبت شکل خواهد گرفت. دختران تحصیل یافته امروز مادران صحتمند فردا خواهند بود که در تربیه درست اطفال خویش از حفظ الصحه و نظافت شروع تا جلوگیری امراض ساری و غیر ساری و تهدید های بالقوه صحی سکتور صحت عامه را حمایت خواهند کرد.

بنآ لازم است تا استراتژی مشترک مناسبی از سوی وزارت معارف و وزارت امر به معروف و نهی از منکر تهیه شود که در آن با استناد به آیات قرآن کریم درباره ی اهمیت تحصیل دختران در خانواده ها تبلیغ صورت گیرد. مبارزه با سنت ها و خرافات در افغانستان تنها با احکام اسلامی و استناد به آنها امکان پذیر است. و نیازمند راه اندازی برنامه های آگاهی دهی توسط نهاد های فوق الذکر می باشد. تنها راه پیش گیری از مشکلات صحی اجتماعی در آینده، آموزش و تحصیل نسل جوان مخصوصاً دختران است. تعطیلی مکاتب دخترانه به عنوان چالشی بزرگ در جامعه افغانستان، تأثیرات کوتاه و بلندمدت خود را در حوزه صحت اجتماعی دارد. هنگامی که ما از پیشرفت و انکشاف و رفاه اجتماعی و حتی خود کفایی صحبت میکنیم باید بدانیم که بدون کادر تعلیم یافته و متخصص منجمله مردان و زنان در تمام عرصه ها مخصوصاً خدمات اجتماعی به موفقیت های که در نظر داریم، نخواهیم رسید.

منابع

1. Neyazi A, Padhi B, Sah R, Global Centre for Public Health Collaborators. *Girls' education and the future of healthcare in Afghanistan*. *bmj*. 2023 Mar 13;380.
2. *Indian Defence Review New Website [Internet]*. [cited 2023 Aug 5]. Available from: <http://www.indiandefencereview.com/spotlights/from-demagogy-of-the-taliban-to-eeeping-girls-behind-the-gates-of-schools-afghanistan>
3. Walizada T, Walizada T. *INTL criticism of closed girls' schools remains strong [Internet]*. [cited 2023 Aug 5]. Available from: <https://tolonews.com/afghanistan-177457>
4. Bamik H. *Afghanistan's cultural norms and girls' education: Access and challenges*. *International Journal for Innovative Research in Multidisciplinary Field*. 2018;4(11):83-93.
5. Villegas CC, Peirola S, Rocca M, Ipince A, Bakrania S. *Impacts of health-related school closures on child protection outcomes: a review of evidence from past pandemics and epidemics and lessons learned for COVID-19*. *International journal of educational development*. 2021 Jul 1;84:102431.
6. Harsch S, Jawid A, Jawid E, Saboga-Nunes L, Sørensen K, Sahrai D, Bittlingmayer UH. *Health literacy and health behavior among women in Ghazni, Afghanistan*. *Frontiers in Public Health*. 2021 Mar 4;9:629334.